

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция:

Министерство на образованието и науката

Нормативен акт: проект на Постановление за изменение и допълнение на Постановление № 3 на Министерския съвет от 2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките

Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

Лице за контакт:

Милена Дамянова - директор на дирекция „Наука“ в Министерството на образованието и науката

Телефон и ел. поща:

Тел.: 02 9217 647

e-mail: m.damyanova@mon.bg

1. Проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем: „Несъответствие на действащото ПМС № 3 от 2020 г. с принципите за свободна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация“

В доклад № 23.00-292/22 от 10.03.2023 г. са обективирани резултатите от извънпланова проверка, извършена от Главния инспекторат към Министерския съвет (МС) в Министерството на околната среда и водите (МОСВ) по повод резолюция на прокурор от Върховна административна прокуратура по прокурорска преписка № 730 от 2022 г. по описа на Върховна административна прокуратура. Проверката се отнася за преценка на необходимостта от инициране на процедура за изменение и допълнение на ПМС № 3 от 2020 г. с цел прецизиране на разпоредбите, уреждащи процедурите за сключване и изпълнение на споразумения за научна консултация.

Проверката касае допуснати нарушения при подготовката, сключването и изпълнението на Споразумение между МОСВ и Националния природонаучен музей при Българската академия на науките (НПМ-БАН) за изпълнение на заявка за научна консултация по реда на Постановление № 3 на Министерския съвет от 10.01.2020 г. В доклада на Главния инспекторат към МС са описани констатираните пропуски и несъответствия в подготовката, сключването и изпълнението на Споразумението между МОСВ и НПМ-БАН. Обърнато е и внимание, че от страна на Министерството на образованието и науката не са дадени конкретни указания, с които да се подобри и унифицира прилагането на Механизма,

Основният проблем е констатацията в доклада на Главния инспекторат към МС, че конкретизирането на БАН в качеството ѝ на единствен изпълнител на научни консултации е в противоречие с принципите на равнопоставеност, свободна конкуренция и недопускане на дискриминация (чл. 2, ал. 1 от Закона за

обществените поръчки). Цитирано, точният извод, обективиран в доклада, е следният: „*Конкретизирането на Българска академия на науките в ПМС № 3 от 2020 г. като единствено възможна страна по Механизма за възлагане и изпълнение на научни консултации и липсата на възможност за участие в Механизма на други научни организации, висши училища или неправителствени организации, притежаващи съответната експертиза, е в противоречие с принципите на равнопоставеност, недопускане на дискриминация и на свободна конкуренция съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за обществените поръчки.*“

Постановление № 3 на МС от 2020 г. бе прието с цел да регламентира възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките – водещият научен център на страната в почти всички сфери на обществения живот, активен участник в процеса на изграждане на общество, базирано на знанието и фактор за икономическо и социално развитие. С помощта на Механизма за възлагане се подобри координацията и се изгради по-добра връзка на Академията с органите на изпълнителната власт като целта бе да се осигури навременна висококачествена и независима научна експертиза по въпроси от стратегическа важност при формулирането на политики и инструменти за изпълнение на държавната политика, както и да се увеличи ефективността от инвестираните публични средства в Академията.

Обобщеният извод в доклада на Главния инспекторат към МС налага преразглеждане на разпоредбите на Постановление № 3 на Министерския съвет от 2020 г. и евентуалното им изменение и допълнение съгласно цитираните констатации.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Необходимата регулация не може да се осъществи в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности. Налага се изменение в разпоредби на действащо постановление на МС, което може да се извърши единствено с изменителен акт на МС.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите

В заключителната част на доклада на Главния инспекторат на МС се посочва, че същият следва да се изпрати на министъра на образованието и науката - за преценка на необходимостта от инициране на процедура за изменение и допълнение на ПМС № 3 от 2020 г. с цел прецизиране на разпоредбите, уреждащи процедурите за сключване и изпълнение на споразумения за научна консултация. В този смисъл е налице необходимост от регулация в действащата нормативна уредба и по-конкретно изменение и допълнение на посоченото Постановление.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Не са налице такива задължителни действия.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки.

2. Цел:

Целите, които се преследват с изменението на ПМС № 3/2020 г., са следните:

- По-ефективно използване на националния научен потенциал за изготвянето на навременна, висококачествена и независима научна експертиза в полза на правителството по въпроси от стратегическа важност при формулиране на политики и инструменти за изпълнение на държавната политика;
- Увеличаване на ползата за обществото от инвестираните през годините публични средства в изграждането на капацитет не само в Българската академия на науките, но и в Селскостопанската академия и висшите училища и максимално използване на наличната материална база и ресурси в тях;
- Пълноценно изпълнение на мисията на висшите училища и научните организации да провеждат научни изследвания и да извършват научни анализи в полза на обществото.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Въздействието от предприетите промени ще обхване следните заинтересовани страни:

- Българската академия на науките (БАН) - с общо 42 научни института и 9 специализирани звена;
- Селскостопанската академия (ССА) - с 29 научни институти и научни центрове;
- Висшите училища в РБ (ВУ) – 52;
- Заинтересована страна са всички органи от системата на изпълнителната власт. Предвижда се възможността БАН, ССА и ВУ да предоставят на всички органи на изпълнителната власт научни консултации относно специфичен политически въпрос или сектор, където е необходимо, целесъобразно или се налага допълваща научна експертиза и научна оценка.
- В най-общ план въздействие ще има върху цялото българско общество по отношение на ползите от използването на научна експертиза и знания.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При избор на вариант, характеризиращ се с непредприемане на абсолютно никакви действия, текущото положение ще се запази, в резултат на което идентифицираният проблем не би се разрешил. По този начин Постановлението няма да се актуализира, няма да се прецизира процесът по изготвяне на научна консултация, както и процедурата по възлагането ѝ от министъра на образованието и науката и няма да съответства на заложения в чл. 2, ал. 1 от Закона за обществените поръчки принцип за равнопоставеност.

С прилагане на разглеждания вариант няма да се даде адекватен отговор на констатираните от Главния инспекторат към МС изводи.

Въз основа на извършения анализ следва да се обобщи, че Вариант 1 не е препоръчителен за решаване на идентифицирания проблем. Прилагането му не би отговорило на идентифицираните несъвършенства в действащите текстове на Постановлението.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При приложението на този вариант не се идентифицират положителни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В случай на запазване на настоящата ситуация няма да се актуализират действащите разпоредби на Постановление № 3 на Министерския съвет от 10.01.2020 г. съгласно констатациите на Главния инспекторат към МС.

Приложението на разглеждания вариант на действие няма да позволи да се изпълнят заложените цели.

Няма да се прецизират и усъвършенстват разпоредби, отнасящи се до регламентирането на възможност чрез Механизма по ПМС № 3/2020 г. Селскостопанската академия и висшите училища също да предоставят научни консултации по национално възложени дейности от органите на изпълнителната власт относно специфичен политически въпрос или сектор, където е необходимо, целесъобразно или се налага допълваща научна експертиза или научна оценка.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на проект на Постановление на Министерския съвет изменение и допълнение на Постановление № 3 на Министерския съвет от 2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките“

В отговор на идентифицирания проблем се предлага приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Постановление № 3 на Министерския съвет от 2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките. Регулацията се налага с оглед направената извънпланова проверка и описаните в Раздел „Проблеми за решаване“ изводи на Главния инспекторат на МС. Същите гласят, че разпоредбите, уреждащи процедурите за сключване и изпълнение на споразумения за научна консултация, се нуждаят от прецизиране.

Наред с горното след извършване на анализ на акта и въз основа на досегашния опит с изпълнението на Постановление №3 на МС от 2020 г. (обн., ДВ, бр. 5 от 2020 г. и изм., бр. 20 от 2021 г.) се установи, че разнообразието в спецификата и обема на заявките за научните консултации е голямо и изисква експертиза в почти всички сфери на обществения живот, която често е налична и извън структурните звена на БАН.

С цел осигуряване на спазването на принципа на равнопоставеност и изводите от извършения анализ следва да се даде възможност за предоставяне на научни консултации и от Селскостопанската академия и висшите училища, в случаите когато те притежават съответната експертиза.

С предложените промени се въвежда възможност за предоставяне на научни консултации и от Селскостопанската академия и висшите училища, които имат право да откажат изпълнението на дадена научна консултация, в случай че не разполагат с необходимата научна експертиза или съответната дейност не е присъща за тях.

Прецизират се процесът по изготвяне на научна консултация, както и процедурата по възлагането ѝ от министъра на образованието и науката. При изпълнение на научна консултация от БАН се предвижда сключване на Споразумение между заявителя и БАН, в което се регламентират и механизми за публичност и прозрачност, и проследяване на отчетността, ефикасността и резултата от научната консултация, а при необходимост от финансови средства за изпълнение на научните консултации от ССА и ВУ, същите са за сметка на заявителя и се разходват при спазване на Закона за обществените поръчки.

Предложените промени ще решат настоящия проблем и ще усъвършенстват разпоредбите на Постановление № 3 от 10.01.2020 г., поради което Вариант 2 е най-целесъобразен и се препоръчва за приложение в конкретния случай.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Приемането на акта ще внесе яснота при прилагането на Механизма за възлагането и изпълнението на научни консултации и в допълнение ще осигури спазването на принципа на равнопоставеност чрез регламентиране на възможността за предоставянето на научни консултации и от ССА и ВУ в случаите, когато притежават съответната експертиза.

В резултат на приемането и прилагането на предложения проект ще се осигури използването на националния научен потенциал в по-голяма степен и не на последно място ще се увеличи ползата за обществото от инвестираните през годините публични средства в изграждането на капацитет не само в Българската академия на науките, но и в Селскостопанската академия и висшите училища *(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)*

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В хода на извършените проучвания се установи, че след приемане на Постановлението не се очакват отрицателни въздействия върху нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: Вариант 2 няма да окаже въздействие върху административната тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“

Описание:

Вариант 3 означава да се запази съществуващата нормативна уредба, като се приложат нерегулаторни и организационни мерки. С оглед спецификата на възникналия проблем мерки от такова естество не биха дали нужния резултат. Разглежданият проблем е свързан с необходимост от нормативна промяна, която не може да се осъществи без конкретни промени в текстовете на ПМС № 3/2020 г. Включването на ССА и ВУ в процеса по възлагането и изпълнението на научни консултации не може да се извърши чрез споразумения, договори или в друга форма, без да има съответното нормативно основание за това.

С оглед на изложеното следва да се обобщи, че Вариант 3 не може да разреши формулирания проблем, поради което не се препоръчва приложението му.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Вариант 3 няма да има позитивни отражения за нито една от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Чрез прилагането на Вариант 3 „Нерегулативна намеса“ няма да се синхронизира действащият нормативен акт с принципа на равнопоставеност и ССА и ВУ ще останат изолирани от процеса по възлагането и изпълнението на научни консултации. По отношение на БАН може да се формира свръхнатовареност в определени периоди или по определени теми, което за органите от системата на изпълнителната власт би могло да доведе до забавяне на възложените научни консултации. Отрицателни въздействия са възможни и по отношение максималното използване на всички материални ресурси и научен капацитет в страната.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: няма

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2	Вариант 3 „Нерегулативна намеса“
Ефективност	Цел: прецизиране на разпоредби в ПМС № 3/2020 г.	3	1	3
Ефикасност	Цел: прецизиране на разпоредби в ПМС № 3/2020 г.	3	1	3
Съгласуваност	Цел: прецизиране на разпоредби в ПМС № 3/2020 г.	3	1	3

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на проект на Постановление на Министерския съвет изменение и допълнение на Постановление № 3 на Министерския съвет от 2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките“

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.
2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.
3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към възлагане и изпълнение на научни консултации, които да послужат на органите на изпълнителната власт. В тази връзка той се отличава с най-висока степен на съгласуваност.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

Прилагането на Вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

Прилагането на Вариант 2 няма да доведе до създаване на нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми):

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Проектът на Постановление не засяга МСП.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

Не се изисква извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения: няма

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. [Постановление № 3 от 10 януари 2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките;](#)
2. [Закон за Българската академия на науките;](#)
3. [Закон за Селскостопанската академия;](#)
4. [Закон за висшето образование;](#)
5. [Закон за обществените поръчки;](#)
6. [Официален сайт на Националния статистически институт.](#)

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Милена Дамянова, директор на дирекция „Наука“ в Министерството на образованието и науката

Дата: 05.05.2023 г.

Подпис:

X

Милена Дамянова
Директор на дирекция "Наука"